

A Régiók Bizottsága véleménye – javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a transzeurópai energiainfrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről

(2012/C 277/13)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- megállapítja, hogy az alacsony és közepes feszültségű hálózatok területén az jelenti a kihívást, hogy a decentralizált rendszerben működő, nagyszámú új betápláló számára meg kell teremteni az infrastrukturális feltételeket, a nagy- és nagyon nagy feszültségű hálózatok pedig az, hogy hogyan lehet a tengeren és szárazföldön előállított, megújuló forrásból származó áramot kedvező költségekkel és hatékonyan eljuttatni a legnagyobb energiaszükséglettel rendelkező régiókhoz,
- hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottságnak azt a félreérthetetlen politikai üzenetet kell küldenie a tagállamok, a gazdaság és a bankszektor, valamint a világszerte működő partnerek részére, hogy visszafordíthatatlan az a fejlődés, amely a megújuló energiáknak a jövőbeni energiaszerkezetben képviselt nagyobb részarányához vezet, és amelyben érdemes magánbefektetőként is részt vállalni,
- hangsúlyozza, hogy az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez – amint az RB már korábbi véleményeiben is (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin és CdR 104/2011 fin) kérte – helyi és regionális szinten erősebben kellene támogatni az intelligens hálózatok kiépítését. Számítógép-vezérelt terhelésszabályozás keretében a végfelhasználói árakat a termelésről és keresletről függően kell kialakítani, hogy ösztönözzék a takarékos energiafelhasználást, és a decentralizált energiatermelést jobban összhangba lehessen hozni a decentralizált energiafelhasználással;
- úgy véli, meg kellene vizsgálni, hogy egy kevésbé részletes, így kevésbé korlátozó irányelvtervezet nem lenne-e alkalmasabb a tagállami döntéshozók orientálására. Az Európai Bizottság ezzel viszonylag tág döntési mozgásteret engedne a tagállamoknak a már meglévő intézményrendszer konkrét integrálása terén. Ez a szövetségi berendezkedésű tagállamok területfejlesztési, tervezési és engedélyezési hatóságait ugyanúgy érinti, mint a harmadik belső piaci jogszabálycsomag alapján már létező regionális csoportokat. Alapvetően a már sikeresen működő intézmények megbízását lenne ajánlatos előnyben részesíteni az új szervezetek létrehozásával szemben.

Előadó

Heinz LEHMANN (DE/EPP), a szász tartományi parlament tagja

Referenciaszöveg

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a transzeurópai energiainfrastruktúrára vonatkozó iránymutatásokról és az 1364/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről

COM(2011) 658 final – 2011/0300 (COD)

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK**A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA**

1. üdvözlí, hogy a rendelet célja a belső energiapiac teljes integrációja, és ezzel annak biztosítása, hogy egyetlen tagállam és régió se legyen elszigetelve az európai hálózattól, garantálva legyen az ellátás és a tagállamok közötti szolidaritás, valamint hogy betartsák a fenntartható fejlődés és a környezetvédelem elveit. Ez lényeges feltétel ahhoz, hogy 2020-ig az üvegházhatásúgáz-kibocsátások 20 százalékkal csökkenhessenek, az energiahatékonyság 20 százalékkal javulhasson és a megújuló energiaforrások részarányát 20 százalékkal növelni lehessen;

2. hangsúlyozza a kezdeményezés jelentőségét, melynek az e célt szolgáló valamennyi létező technikai megoldással, elsősorban a szállítási és elosztási rendszerek fejlesztésével, valamint a meglévő és jövőbeli összes megújuló energiaforrás révén biztosítani kell az energiabiztonságot, a meglévő támogatási eszközök felhasználásával;

3. elvárja, hogy ez a javaslat elősegítse az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedést, és a versenyképesség, valamint a gazdasági, társadalmi és területi kohézió terén előnyöket biztosítson az Európai Unió egésze számára;

4. üdvözlí, hogy az infrastruktúracélok gyorsabb elérése érdekében a javaslat a 2020-ig tartó és azt követő időszakra olyan, villamosenergia- és földgázvezetéseket, valamint olaj-, földgáz-, szén-dioxid- és biometán- (biogázüzemekből származó tisztított biogáz) szállítási infrastruktúrát magukban foglaló, kiemelt jelentőségű transzeurópai folyosókat és területeket határoz meg korlátozott számban, amelyekben a leginkább létjogosultsága van az európai uniós fellépésnek. A kezdeményezés az engedélyezési eljárások egyszerűsítése és lerövidítése, a projektek lakosság általi elfogadottságának növelése, a szabályozás egyszerűsítése, a kínált előnyökön alapuló, a megtérülés mértékét és a kockázatokat összehangoló, tisztességes költségelosztás, valamint a szükséges piaci alapú és közvetlen uniós pénzügyi támogatás biztosítása révén kíván fenntartható módon hozzájárulni a közös érdekű projektek felgyorsításához;

5. hangsúlyozza, hogy a közös európai energiahálózatnak magasabb szintű biztonsági szabványoknak kell megfelelnie. Különösen azt kell kizárni, hogy cyber- vagy fizikai támadások veszélyeztethessék az ellátás biztonságát Európában, és kedvezőtlen következményekkel járjanak a tagállamok gazdasági teljesítményére nézve;

A. A kiindulási helyzet

6. megállapítja, hogy jelenleg az EU valamennyi tagállamának megvan a saját energiaszerkezete, amelyet a földrajzi, geológiai, műszaki és energiapolitikai adottságok, valamint a nemzeti szükségletek határoznak meg. Az energiaszerkezet egyik összetevője az alapterhelés, amely eddig főként fosszilis, nukleáris és egy bizonyos hányadban megújuló (hidroelektromos, szilárd biomassza) forrásokból táplálkozott, míg a másik a változó terhelés, amely néhány rugalmas fosszilis forrásra és bizonyos hányadban az időjárási feltételektől függő megújuló energiaforrásokra támaszkodik, és amely jelenleg még ingadozásnak van kitéve. Az éghajlatvédelemre vonatkozó célok elérése érdekében mindenekelőtt javítani kell az energiahatékonyságot, csökkenteni kell a fűtésre használt energia és az üzemanyagok fogyasztását (ezeket figyelmen kívül hagyja az elsődleges energiák mérlege), és növelni kell a megújuló energiák teljes energiatermelésben képviselt részarányát. Az ebből adódó természetes ingadozásokat egy sor olyan intézkedés révén kell kiegyenlíteni, mint például a meglévő erőművek korszerűsítése, rugalmas üzemű, kapcsolt energiatermelést megvalósító gáz-erőművek építése, a szivattyús tároló vízierőművek és más tárolási technológiát alkalmazó erőművek kapacitásának növelése, valamint a meglévő szállító- és elosztóhálózat bővítése és minőségének javítása. A hálózat valamennyi szintje korszerűsítésre szorul. Míg az alacsony és közepes feszültségű hálózatok területén a decentralizált rendszerben működő, nagyszámú új betápláló számára kell megteremteni az infrastrukturális feltételeket, addig a nagy- és nagyon nagy feszültségű hálózatok területén az jelent kihívást, hogy hogyan lehet a tengeren és szárazföldön előállított, megújuló forrásból származó áramot kedvező költségekkel és hatékonyan eljuttatni a legnagyobb energiaszükséglettel rendelkező régiókhoz;

7. a tagállamok energiabiztonságának garantálása érdekében a meglévő hagyományos és alternatív kereskedelmi források korszerűsítésére, további kiaknázására és fejlesztésére alapozott megoldásokat kell bevezetni, mivel ezek többek között helyi és nemzeti szinten döntő hozzájárulást jelentenek a villamosenergia-rendszerek stabil működésének biztosításához;

8. megerősíti, hogy nagyobb teljesítményű szállítási és raktározási technológiák kipróbálásának, információs és kommunikációs technológiák alkalmazásának, valamint az önkormányzati és regionális energiatervek kidolgozása ösztönzésének kell az elképzelések középpontjában állnia;

9. megállapítja, hogy a következő évtizedekben a gáz is fontos szerepet tölthet be Európában a változó hozamú villamosenergia-termelés kiegyenlítésében. Ehhez diverzifikálni kell a gázimportot, hagyományos és nem hagyományos lelőhelyek révén és a biogázüzemekből származó biometán (tisztított biogáz) felhasználásával fejleszteni kell a gázkitermelést az uniós tagállamokban, a gázvezetéseket csővezetékkel kell

bővíteni, és nagyobb tárolókapacitásokat kell létrehozni. Újabb gázerművek üzembe helyezéséhez korszerűsíteni kell a gázvezeték-infrastruktúrát azokban a tagállamokban, ahol a földgáz fontos energiahordozó;

10. elismeri, hogy a fosszilis tüzelőanyagok a belátható jövőben is elkerülhetetlenül részt vesznek majd az európai energiaszerkezetben, még ha arányukat egyre csökkenteni kell is. A szén-dioxid-leválasztási és -tárolási (CCS-) technológiák eközben hozzájárulhatnak a szén-dioxid-kibocsátás csökkentéséhez, feltéve hogy olyan, műszakilag kivitelezhető rendszerré lehet továbbfejleszteni őket, amely költségkímélően és biztonsági szempontból megbízhatóan üzemeltethető. A gyakorlati alkalmazást mindenesetre még kutatni és fejleszteni kell, mindennek előtt a műszaki és gazdasági szempontok, valamint az ezekkel összefüggő környezeti hatások vonatkozásában. A határokon is átnyúló szén-dioxid-szállítási hálózat jövőbeni megvalósulása érdekében azonban már most lépéseket kell tenni európai szinten;

B. Szubszidiaritás

11. hangsúlyozza, hogy az EU olyan célokat fogadott el az éghajlatváltozással kapcsolatban, amelyek megvalósításához valamennyi tagállamnak jelentős erőfeszítéseket kell tennie. Ezek egyike egy lehetőleg intelligens energiaiinfrastruktúra létrehozása. A megújuló forrásból villamos energiát előállító nagyszámú kis- és mikroméretű termelőegység meglévő hálózatokba történő bekapcsolása, továbbá az egyensúlyt decentralizáltan kezelni képes, valamint a megújuló energiaforrásokra épülő elektromosenergia-termelés növelése érdekében az energetikai erőforrásokkal rendelkező országok közötti csatlakozásokat erősítő és megkönnyítő, intelligens elosztóhálózatok fejlesztése mellett a nemzeti infrastruktúrák hatékony és főként rugalmas módon történő összekapcsolását is meg kell oldani. Ezt a gondolatot az Európai Bizottság már évekket ezelőtt felkarolta a TEN-E programmal;

12. elismeri, hogy ezzel párhuzamosan valamennyi tagállam nemzeti terveket dolgozott ki és törvényeket hozott a megújuló forrásból származó energia arányának növelése érdekében. Ezen túlmenően az EU harmadik energiacsomagjának hatálybalépése óta számos transznacionális intézmény és csoport folytat sikeres együttműködést;

13. megállapítja, hogy a határokon átnyúló konkrét energia-projektek során a mostanra már kialakult fenti rendszer ellenére is előfordulnak nehézségek, amelyek a nemzeti infrastruktúrák jellegéből, a specifikus energiapolitikai prioritásokból vagy az eltérő hatáskörökből adódnak. Ezek az eltérések idővesztéshez vezettek a TEN-E projektek tervezése, finanszírozása és kivitelezése során;

14. megállapítja, hogy a rendeletjavaslattal az Európai Bizottság azt kívánja biztosítani, hogy ezek az eltérések a lehető legkorábban felismerhetők, a javasolt koordinációs eljárás segítségével pedig a lehető leggyorsabban kiküszöbölhetők legyenek. Az Európai Bizottság rendeletének célja néhány kulcsfontosságú,

valamint jelentős, határokon átnyúló hatású tagállami projekt felgyorsítása, amely projektek a jövőbeni európai nagyteljesítményű szállítóhálózat alkotóelemeinek tekintendők;

15. elismeri, hogy továbbra is a tagállamok kezében van viszont az a sokkal átfogóbb feladat, hogy a nemzeti hálózatokat a jövőbeli energiaellátásra alkalmassá kell tenni, és ezt a feladatot a rendelet csak közvetve érinti. Ez a struktúra az Európai Unió működéséről szóló szerződés 170–172. cikkéhez igazodik. Ilyen módon a szabályozás ugyan érinti, de az érintett határokon átnyúló projektek korlátozott száma miatt nem sérti a szubszidiaritás elvét;

16. hangsúlyozza, hogy mindennek haszna – azon túlmenően, hogy létrejön a határokon átnyúló energiahálózatok európai főterve – abban áll, hogy az Európai Bizottság azt a félreérthetetlen politikai üzenetet küldi ezzel a tagállamok, a gazdaság és a bankszektor, valamint a világszerte működő partnerek részére, hogy visszafordíthatatlan az a fejlődés, amely a megújuló energiáknak a jövőbeni energiaszerkezetben képviselt nagyobb részarányához vezet, és amelyben érdemes magánbefektetőként is részt vállalni;

17. megállapítja, hogy az Európai Bizottság jogi eszközként a valamennyi tagállam által közvetlenül alkalmazandó és teljes egészében kötelező rendeletet javasolja. Tekintettel az engedélyezési eljárások elérni kívánt meggyorsítására, a Régiók Bizottsága ezt az eszközt alapvetően arányosnak tartja;

18. megfontolandónak tartja azonban azt, hogy az infrastruktúraprojektek engedélyezési eljárásainak racionalizálása jelentős beavatkozást jelenthet a tagállamok tervezési jogaiba, valamint az érintettek és a lakosság részvételi jogaiba. A közös érdekű projektek során figyelembe kell venni azt is, hogy a szövetségi berendezkedésű tagállamok tartományainak alkotmányban garantált jogköre a tervezési és engedélyezési eljárások végrehajtása és kialakítása. Az RB úgy véli, hogy a III. fejezetben részletezett rendelkezések nem tekinthetők az Európai Unió működéséről szóló szerződés 171. cikke értelmében a transzeurópai hálózatok területére vonatkozó „irány-mutatásnak”, illetve „főbb vonalaknak”, és ezáltal a nemzeti igazgatási eljárások minimális összehangolásához szükséges intézkedéseknek;

19. ezzel összefüggésben annak vizsgálatát kéri, hogy egy kevésbé részletes, így kevésbé korlátozó irányelvtervezet nem lenne-e alkalmasabb a tagállami döntéshozók orientálására. Az Európai Bizottság ezzel viszonylag tág döntési mozgásteret engedne a tagállamoknak a már meglévő intézményrendszer konkrét integrálása terén, megkönnyítve és kiemelten kezelve ezzel a kapcsolódásokat, ha az adott államnak vannak forrásai a megújuló energiaforrásokra épülő elektromosáram-termelésre. Ez a szövetségi berendezkedésű tagállamok területfejlesztési, tervezési és engedélyezési hatóságait ugyanúgy érinti, mint a harmadik belső piaci jogszabálysomagnak alapján már létező regionális csoportokat. Alapvetően a már sikeresen működő intézmények megbízását lenne ajánlatos előnyben részesíteni az új szervezetek létrehozásával szemben;

20. kritikusan szemléli az igazgatási eljárások kategorikusan meghatározott határidőit. A minőséget épp a közös érdekű projektek esetében kell a gyorsaság szempontja elé helyezni. Az energiaellátás biztonsága mellett a közös érdekű projektek minősége az, ami nem elhanyagolható módon befolyásolja majd a fogyasztói árakat. A befektetők érdekei mellett a helyi kis- és közép vállalkozások és polgárok költségei is igen lényeges tényezők;

21. úgy véli, hogy a közös érdekű projektek tervezése és végrehajtása során fellépő problémákat lentől felfelé haladva, azaz a szubszidiaritás elve szerint kellene kezelni, és valamennyi alternatívát a megkívánt alapossággal kellene megvizsgálni. Az európai projektkoordinátornak csak akkor kellene beavatkoznia, ha a helyi, regionális, nemzeti vagy nemzetközi hatóságok nem tudnak időben megállapodni. Korábban már voltak olyan esetek, amikor hasznos volt az európai moderátor bevonása. A nehéz egyedi esetek megoldásában segítő európai koordinátor léte önmagában véve még nem tűnik szubszidiaritásellenesnek. Kinevezése vagy adott esetben mandátumának meghosszabbítása azonban csak a Tanács és az Európai Parlament közös határozata alapján történhetne;

22. üdvözli az egyablakos (one-stop-shop) nemzeti engedélyezési hatóság létrehozását. Azt, hogy az engedélyezési eljárás során az integrált vagy a koordinált szabályozás valósul-e meg a gyakorlatban, a tagállamok mérlegelésére kellene bízni;

23. üdvözli a határokon átnyúló költséelosztásra vonatkozó, az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének (ACER) bevonásával megvalósítandó rendeletjavaslatot. Ez a nemzeti szabályozó hatóságoknak azon kötelezettségére is vonatkozik, hogy a közös érdekű projektek számára a díjak révén teremtsenek beruházási ösztönzőket. Ezek az ösztönzők legyenek arányosak a kockázatokkal;

24. szükségesnek tartja a közös érdekű projektek uniós szintű listájának rendszeres felülvizsgálatát és a megváltozott követelményeknek megfelelő módosítását;

C. Elfogadottság

25. nyomatékosan megállapítja, hogy a nagyratörő energiaügyi és éghajlati célkitűzéseink eléréséhez szükséges műszaki előfeltételek megteremtése csak a polgárokkal együtt lehet sikeres – ellenükben semmiképp. Ezért kifejezetten üdvözlendő a polgárok, a települések és a települési önkormányzatok időben történő tájékoztatására, bevonására és részvételére vonatkozó rendelkezések;

26. hangsúlyozza, hogy a szén-dioxid-kibocsátásban szegény villamosenergia-termelés irányába történő elmozdulás miatt a hálózati architektúrákat át kell alakítani. Míg az új kisbetáplálók a tájképet megváltoztató beavatkozások nélkül is bekapcsolhatók az alacsony és közepes feszültségű hálózatokba és azok intelligens vezérlésébe, addig a nagyon nagy feszültségű új európai villamosenergia-szupersztrádák megvalósításához elkerülhetetlenül szükség van új nyomvonalak megépítésére. Ezek közül is azokat kellene előtérbe helyezni, amelyek révén növelhetőek a kapcsolódások az olyan országok számára, amelyek

képesek több elektromos energiát termelni megújuló forrásokból. Mivel e rendszerek megépítésének költségeit végső soron a villamosenergia-fogyasztóknak kell átvállalniuk, fontos, hogy műszaki kivitelezésük a lehető legintelligensebb és leghatékonyabb módon történjen. Ennek része a tájfelhasználás csökkentése is. Ezt az összefüggést idejekorán és nyomatékosan tudatosítani kell a lakosságban;

27. kéri, hogy a tagállamok kormányai olyan ösztönzőket teremtsenek, amelyek alkalmasak a településeken és a települési önkormányzatoknál visszamaradó károsodások méltányos módon történő kompenzálására. A hasonló nagyságrendű, új építési projektek által korábban már érintett települések tapasztalatai azt mutatták, hogy az átláthatóság és a projektgazda állandó kapcsolattartójának helyszíni jelenléte fontos előfeltétele a tervezés és az építkezés ütemterv szerinti megvalósulásának;

28. hangsúlyozza, hogy az összeállítás alatt álló kézikönyv a polgárok tájékoztatásának fontos segédeszköze abban a tekintetben, hogy milyen előnyei vannak az infrastruktúrafejlesztésnek és az intelligens hálózatoknak az ellátás biztonsága, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése és az energiahatékonyság szempontjából. A tájékoztatás során ugyanis az árnyoldalakat sem szabad elhallgatni. A polgárokat csakis a teljes körű és átlátható tájékoztatás segíti abban, hogy megértsék a kihívások súlyát, és jobban elfogadják azok esetleges negatív hatásait. A tájékoztatásnak igazodnia kell a mindenkori helyzethez, és hasznos információkkal kell szolgálnia az érintett polgárok számára;

29. nyomatékosan kéri, hogy a projektek megvalósításában különösen érintett polgárok, települések és települési önkormányzatok anyagi kártérítése mellett nyilvánosan mutassák be a megtett óvintézkedéseket, valamint a projektek társadalmi-gazdasági és környezeti hatásának értékelését is. Az átláthatóság és a tisztességes kompenzációs rendszer elengedhetetlen előfeltétele annak, hogy a közvélemény elfogadja a jövő energiahálózatainak gyorsított ütemben történő kiépítését;

D. Finanszírozás

30. elfogadja, hogy a TEN-E projektek eddigi pénzügyi eszközei az Európai Bizottság véleménye szerint nem bizonyultak elég sikeresnek. Ezért az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköznek (Connecting Europe Facility – CEF) kell a helyükbe lépnie. Az infrastruktúra-rendeletben a többéves pénzügyi keretre előirányzott 50 milliárd euróból a hétéves időszak alatt 9,1 milliárd euró jut az energiaszektorra. Ebből tanulmányok készítésére és villamosenergia-, gáz- és szén-dioxid-projektek pénzügyi eszközeinek biztosítására nyújthatók források, valamint vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek olyan villamosenergia- és gázprojektek, amelyek kedvezően hatnak az ellátás biztonságára, a szolidaritásra és az innovációra, üzleti terveik szerint gazdaságilag nem életképesek és amelyekkel kapcsolatban határokon átnyúló költséelosztásról szóló határozatot hoztak. Ezenkívül azokra az intelligens hálózatokra és mérőberendezésekre, valamint szén-dioxid-projektekre is adható vissza nem térítendő támogatás, amelyek gazdasági életképessége nem igazolható;

31. üdvözlí, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz fokozott figyelmet fordít az energetikai szempontból fontos, de kereskedelmileg kevésbé vonzó infrastrukturális projektekre. Az ilyen projektek sikeres végrehajtása jelentősen hozzájárulna az EU belső piacának megvalósításához és az ellátás biztonságához;

32. úgy véli, hogy az Európai Bizottság energiapolitikai szempontból egyértelműen hibás jelzést ad, mivel az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz keretében megvalósítandó tizenkét kiemelt fontosságú infrastruktúraprojekt nagy része hosszú megtérülési idejű beruházásokat igénylő gáz- és kőolajvezetékekkel kapcsolatos; mindeddig nem érkezett meggyőző magyarázat arra nézve, hogy hogyan lehet összeegyeztetni az Európa 2020 stratégia céljaival és az ezen túli, 2030-ra, illetve 2050-re vonatkozó éghajlatvédelmi célokkal azt, hogy a fosszilis energiahordozókra helyezték a hangsúlyt;

33. hangsúlyozza, hogy az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez a nagy átviteli hálózatok gyorsított kiépítése mellett – amint az RB már korábbi véleményeiben is (CdR 160/2008 fin, CdR 8/2009 fin, CdR 244/2010 fin, CdR 312/2010 fin, CdR 7/2011 fin és CdR 104/2011 fin) kérte – helyi és regionális szinten erősebben kellene támogatni az intelligens hálózatok kiépítését is. Számítógép-vezérelt terhelésszabályozás keretében a végfelhasználói árakat a termelésről és keresletől függően kell kialakítani, hogy ösztönözzék a takarékos energiafelhasználást, és a decentralizált energiatermelést jobban összehangba lehessen hozni a decentralizált energiafelhasználással. E tekintetben az RB úgy véli, hogy bár az energiaadók olyan eszközöket képeznek, amelyeket a tagállamok az energiatermékek és a villamos energia közösségi adóztatási keretének átszervezéséről szóló 2003/96/EK tanácsi irányelvben leírt feltételek mellett az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez felhasználhatnak, egy differenciált adóztatási rendszer bevezetését nem szabad a régiókra korlátozni, hanem ki kell terjeszteni a helyi önkormányzatokra is, mivel ők is elismerten teljes jogú szereplői az EU-beli fenntartható fejlődésnek. Ezért lehetővé kellene tenni, hogy ezek az önkormányzatok határozzák meg – különösen azokban a tagállamokban, ahol hozzájárulnak az ellátás biztonságának megerősítéséhez, az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérsékléséhez, valamint az energiahatékonyság növelését célzó intelligens hálózatok kifejlesztéséhez – az energiafogyasztás általános adókulcsát a megfelelő nemzeti szintek szerint eltérő mértékben, ugyanis ezáltal megmarad a jelenlegi energiaforrások egyenlő adóügyi megítélése, és az adómértékek közötti effajta különbségek nem gátolják sem a belső piac megfelelő működését, sem az energiatermékek tagállamok közötti áramlását;

34. a megújuló energiaforrások szükséges piaci integrációját tekintve komoly aggodalommal szemléli, hogy éppen a vízvattyúval vagy más technológiával működtetett villamosenergia-tárolási projekteket zárták ki az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz általi finanszírozásból. A megújuló forrásból származó energia – az ilyen erőművek által biztosított – tárolásának lehetősége az ingadozó szél- és napenergia-források ellensúlyozását illetően központi jelentőséggel bír;

35. sajnálja, hogy az Európai Bizottság még nem dolgozta ki részletesen a 2014-től rendelkezésre álló új pénzügyi eszközöket, amelyek kiválasztásakor figyelemmel kell lenni az általuk nyújtott hozzáadott értékekre is. Ezeknek az eszközöknek ki kell egészíteniük az eddigi vissza nem térítendő támogatásokat,

és olyan következetes és egységes finanszírozási keretet kell teremteniük a hálózatokat működtető vasúti, energia- és telekommunikációs ágazat számára, amely a kockázatmegosztási pénzügyi mechanizmussal (*Risk Sharing Finance Facility*, RSFF), a hitelgarancia eszközzel (*Loan Guarantee Instrument*) és a „*Mar-guerite* alappal” kapcsolatban szerzett tapasztalatokon alapul;

36. tudomásul veszi, hogy a finanszírozáshoz egyrészt saját-tőke- és kockázattőke-eszközök, másrészt idegentőke-eszközök alkalmazását tervezik. Ide tartoznak a közvetítőkkal szemben vállalt garanciák – amely közvetítők aztán finanszírozást nyújtanak finanszírozási nehézségekkel küzdőknek –, valamint a pénzügyi intézetekkel a finanszírozási volumen növelése érdekében történő kockázatmegosztás. Ennek részét képezik a projektkötvények is;

37. a hatásvizsgálatra vonatkozóan elfogadja az Európai Bizottság véleményét, mely szerint a javasolt pénzügyi eszközök nem torzítják a pénzügyi piacot, mivel gazdaságilag megvalósíthatók, de adott esetben nem kapnak elegendő finanszírozást a piacról;

38. megállapítja, hogy ez bizonyos mértékig ellentmond a rendelet 15. cikkének, amelynek értelmében a finanszírozással kapcsolatos problémák nem kritériumai annak, hogy a projekt alkalmas-e pénzügyi eszközök odaítélésére;

39. alapvetően pozitívan értékeli azt, hogy az Európai Bizottság szándéka szerint az európai hálózatfinanszírozási eszköz keretében a tervezési időszak alatt a rendelkezésre álló költségvetés legfeljebb 20 %-a kockázatmegosztásra és saját-tőke-eszközökre fordítandó. Ezáltal gondos kialakítás esetén bővíthetők a finanszírozási lehetőségek, ugyanakkor a vissza nem térítendő támogatásokkal ellentétben a vállalatok önálló felelősségvállalása is segíthető. Biztosítani kell azonban azt, hogy a közös érdekű projektekre mind a projektspecifikus költség-haszon elemzés során, mind a gazdasági életképesség értékelésekor szigorú kritériumok vonatkozzanak;

40. megkérdőjelezi, hogy a javasolt pénzügyi eszközök alkalmasak-e energiahálózat-fejlesztési projektek támogatására;

41. hangsúlyozza, hogy az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz jogosultsági kritériumait úgy kell átalakítani, hogy a legkülső régiók számára garantálva legyen a projektfinanszírozáshoz való hozzáférés annak érdekében, hogy fokozódjon ezen területek energiaellátásának függetlensége;

E. Projektkötvények

42. tudomásul veszi, hogy a projektkötvény-kezdemenyezés vonatkozásában az Európai Bizottság 2012–2013-ban kísérleti szakasz megvalósítását tervezi az Európai Beruházási Bank vezetésével. Itt olyan projektek jöhetnek szóba, amelyek TEN-E iránymutatásoknak megfelelő tervezése már előrehaladott állapotban van. Az Európai Bizottság hatásvizsgálatában úgy számol, hogy egyetlen energiaprojekt lesz alkalmas arra, hogy a kísérleti szakaszban részt vegyen;

43. egyetért az Európai Energiaipari Szabályozók Tanácsának (CEER) véleményével, mely szerint a projektkötvények csak feltételesen alkalmazhatók meglévő hálózatokon belüli beruházások esetén, mivel az elhatárolás problémát okoz. A tengeri energiaforrások bekapcsolása és a határokon átnyúló összekötő vezetékrendszerek esetén azonban ésszerű eszközként lehet velük számolni;

44. felhívja a figyelmet arra, hogy a projektfinanszírozásnak ezt a típusát a hálózatüzemeltetők eddig még nem alkalmazták. Ezért eltarthat egy ideig, míg a befektetők elfogadják ezt az eszköztípust. Az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank megbízhatóan kalkulált projektek kiválasztásával próbálhatná elnyerni a potenciális befektetők bizalmát. A cél a befektetési kategóriájú minősítés elérése kell hogy legyen, annak érdekében, hogy a kötvényeket a nagy intézményi befektetők számára is vonzóvá tegyék;

45. a költségvetési eszközök felhasználása szempontjából kedvezően értékeli azt, hogy az Európai Bizottság a vissza nem térítendő támogatások kiegészítéseként pénzügyi eszközöket is alkalmazni kíván. Biztosítani kell azonban, hogy kizárólag olyan projektek legyenek finanszírozhatók, amelyek iránt tényleges igény van, tehát amelyek szükségesek, és amelyek esetében igazolható, hogy gazdaságilag nem életképesek. Semmi esetre sem kívánatos az egyébként is életképes projektek „túltámogatása”, és ezáltal a magánfinanszírozás háttérbe szorítása. Elsősorban a megbízhatóan kalkulált projekteknek kell alárendelt kölcsöntőket kapniuk. Mindenképp kerülendő, hogy olyan mesterséges piac alakuljon ki, amelyet kizárólag az EU általi társfinanszírozás tart életben, és ahol folyamatosan további forrásokra van szükség a fizetésektelenség elkerülése érdekében. A kísérleti szakasz folyamán rendszeresen felül kell vizsgálni azt, hogy összegazdasági szempontból nem kedvezőbb-e alternatív támogatási módszerek alkalmazása. A tervezett kötvények helyett konzorcionális finanszírozás is szóba jöhet;

46. hangsúlyozza, hogy a projektek elsődleges feladata mindenkor a sürgető energiainfrastruktúra-fejlesztés finanszírozása kell, hogy maradjon. Az Európai Unió és a tagállamok feladata az infrastruktúra-projektek támogatása és a piaci szereplők számára szükséges keretek megteremtése. A szükséges

beruházások mértékével kapcsolatos kétségek eloszlátása érdekében célravezető lenne, ha az Európai Bizottság a becsléseinek pontosítására törekedne. Célravezető hálózati díjak révén mindenesetre gondoskodni kell a befektetendő tőke piacnak megfelelő hozamáról;

F. Összhang az egyéb európai rendeletekkel

47. támogatja az Európai Bizottságnak azt a szándékát, hogy a közös érdekű projekteket a lehető leghamarabb lezárja egy olyan ésszerűsített engedélyezési eljárás révén, melyet egyetlen nemzeti hatóság koordinál, azzal a feltétellel, hogy a nemzeti tervezési eljárások a folyamatokban megkapják a szükséges mozgásteret. Ehhez a kiemelt projekteket elsőbbségi státussal kell felruházni. A rendeletjavaslat lényegében eljárási és szervezési kérdésekre vonatkozik;

48. megállapítja, hogy a közös érdekű projektekre vonatkozó konkrét követelményeket célszerű lenne következetesen hozzáigazítani a projektek elsőbbségi státusához. A javaslat a jelenlegi formájában nem eredményez könnyebbiséget. Tekintettel az Európai Unió élőhelyvédelmi irányelvében és víz-keretirányelvben megfogalmazott követelményekre, a projekteknek ugyan többségi közérdeket kell képviselniük, ez azonban nem érintheti a fenti szabályozások anyagi előfeltételeit. Ebben a tekintetben a rendelettervezet ambivalens marad. A 92/43/EK élőhelyvédelmi irányelv 6. cikkének (4) bekezdése értelmében az Európai Bizottság véleménye továbbra is szükséges, ugyanakkor a Bizottságnak el kell készítenie a közös érdekű projektek listáját is. Ez szükségtelen kettős ellenőrzésnek tűnik;

49. megállapítja, hogy azzal, hogy a rendelet határidőket szab az engedélyezési eljárások időtartamára vonatkozóan, elsősorban az igazgatási gyakorlatukat a projektek elsőbbségi státusához igazítani köteles nemzeti és regionális engedélyezési hatóságokra hárítja az eljárások ésszerűsítésének feladatát, az Európai Unió által előírt érdemi követelmények ugyanakkor lényegében változatlanok maradnak. Az Európai Bizottságnak az engedélyezési hatóságokkal szoros együttműködésben olyan gyakorlati javaslatokat kellene kidolgoznia ezen előírások végrehajtásához, amelyek megfelelnek a hatékony és átlátható eljárás gyakorlati követelményeinek. A tervezet tehát az eljárások ésszerűsítését követeli meg anélkül, hogy az ügyben valódi segítséget adna.

Kelt Brüsszelben, 2012. július 19-én.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Mercedes BRESSO